

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพฯ

เมื่อค่ำวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

พุทธศาสนาคือทองคำทั้งแท่ง

คนก็มามากอยู่นะ วันไหนก็มีทุกวัน ตกลงก็ต้องเทศน์ทุกวัน เลยไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ เติลิตเปิดเปิง ดังที่เราเคยคิดมานานเกี่ยวกับพี่น้องชาวไทยเราไม่ค่อยมีหลักมีเกณฑ์ การนุ่งห่มแต่งเนื้อแต่งตัว นี่ก็มาถูกกับเราอีกทีนะ เราคิดมานานแล้วก็มาถูกกับเราพูดตะกี้ที่ว่าไม่มีหลักมีเกณฑ์ใช้ใหม่(ใช้ครบ) เออ ไม่มีหลักมีเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่าชาติไทยของเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ ไม่มีเนื้อหนังเป็นของตัวเอง ไม่มีความรักชาติสงวนชาติ รักชนบประเพณีอันดีงามซึ่งเป็นเนื้อหนังแห่งชาติของตน ไปที่ไหนลักษณะเลอะๆ เทอะๆ การนุ่งห่มตามประเพณีของชาติไทย เรานุ่งกันยังไง ห่มกันยังไง ถ้าจะสงวนชาติก็สงวนการเคลื่อนไหวไปมา การแต่งเนื้อแต่งตัวของคนไทยเราถึงถูกต้อง มีแต่อะไรมาก็ฟุ้งเฟ้อๆ คว่านั่นคว่านี่มันก็ได้แต่น้ำเหลว ไม่ได้หลักได้เกณฑ์มาเป็นเครื่องยืนยัน หรือหลักเกณฑ์แก่ชาติของตนเลยไม่เหมาะ

นี่เอาศาสนามาสอนโลก พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักเกณฑ์ แม่นยำทุกสิ่งทุกอย่าง สอนโลกไม่มีผิด ทั้งธรรมะทางฝ่ายฆราวาสญาติโยม การทำมาหาเลี้ยงชีพก็สอนอย่างเหมาะสม ยิ่งเทศน์สอนพระด้วยแล้วเอาหลักธรรมหลักวินัยให้ยึดทันทีเลยตั้งแต่วันบวชมา ใครยึดหลักธรรมหลักวินัยนั้นคือเป็นผู้ตามเสด็จพระพุทธเจ้าเราทุกฝีก้าว ทุกอิริยาบถ ทุกความเคลื่อนไหว เพราะพระธรรมวินัยอยู่กับพระผู้ปฏิบัติตาม การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยก็คือตามเสด็จพระพุทธเจ้านั้นแล ถ้าหลักธรรมวินัยเหลวแหลกแหวกแนวก็มีแต่ผ้าเหลืองห่อตัวไม่เกิดประโยชน์

แล้วประกาศตนว่าเป็นพระ ดีไม่ดีว่าชั้นนั้นชั้นนี้ ภูมินั้นภูมินี้ ออกจากโบสถ์มาตั้งพระครูให้เลย ตั้งสมุห์โบฎีกา ขึ้นจากนั้นก็ฟาดพระครูพระคณ เจ้าฟ้าเจ้าคุณชั้นสมเด็จ เหลวไหลกันทั้งเพ พวกนี้มุ่งต่อโลกยิ่งกว่ามุ่งต่อธรรม ไม่เกิดประโยชน์อะไร ศาสนาเป็นแก้วสารพัดนึก ไม่มีอะไรที่จะเลิศเลอยิ่งกว่าพุทธศาสนาคือทองคำทั้งแท่ง แล้วเหตุใดจึงเอาเรื่องสกปรกมาเปรอะเปื้อนศาสนาพระเนตรของเรา การปฏิบัติต้องยึดเอาหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องยืนยัน เป็นเครื่องแสดงออกของพระมันถึงถูกต้อง นี่เอาแต่เรื่องกิเลสตัณหาเป็นเครื่องแสดงออกอย่างออกหน้าออกตา แล้วถือศาสนาเป็นแก้วเป็นแหวน ถือทองคำทั้งแท่งเป็นมูตรเป็นคูไปเสียก็ยิ่งนับวันต่ำทรามลง

เราเป็นลูกชาวพุทธขอให้คิดกันทั้งพระทั้งฆราวาส ไม่อย่างนั้นจะไม่มีอะไรเป็นหลักเป็นเกณฑ์ติดเนื้อติดตัวเรา จะมีแต่ความเลอะเทอะไปหมดด้วยความสุขเอาเผากิน ทำอะไรก็ทำตามความชอบใจๆ สิ่งที่จะเป็นหลักเกณฑ์ประจำชาติของตน เป็นเนื้อเป็นหนังของชาติตนจริงๆ แล้วไม่สนใจอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้คิดอ่านทุกคน การสอนนี้นำธรรม

มาสอนโลก หลวงตาผู้สอนก็ไม่ยอมรับว่าตัวปฏิบัติตนได้ดีทุกอย่าง แต่ก็สืบคลานตามทางของศาสดาคือธรรมวินัย แล้วก็นำหลักธรรมหลักวินัยมาสอนทั้งฝ่ายฆราวาสและพระเถระของเรา ควรจะยึดหลักศาสนธรรมที่เป็นความถูกต้องดีงามแล้วทุกชั้นทุกภูมิ จนถึงวิมุตติหลุดพ้นมาปฏิบัติตน อย่างน้อยก็จะเป็นลูกศิษย์ที่มีครูมีอาจารย์มีผู้แนะนำสั่งสอน ไมโกโรโกโสไม่มีหลักมีเกณฑ์ ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์แล้วอะไรก็เลอะเทอะไปหมด ขอให้พากันคิดให้มาก

ศาสนาเป็นหัวใจของชาวพุทธเราในเมืองไทย อย่างน้อยผู้นับถือพุทธศาสนานี้ไม่ต่ำกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์นะ ขอให้ได้หลักศาสนามาประพฤติปฏิบัติพองามตามใจสงบเสงี่ยม น่าดูน่าชม อย่าให้แต่กิเลสออกเป็นแนวหน้าๆ ทั้งๆ ที่เราถือพุทธๆ สดุดีพระพุทธเจ้าก็วิ่งตามกิเลสในชาวพุทธของเราเอง ชาวพุทธลากกิเลสออกหน้าเหยียบหัวพระพุทธเจ้าไป ด้วยความไม่สนใจใฝ่ธรรมวินัยที่ท่านแนะนำสั่งสอนอย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ ขอให้ทุกๆ คนนำศาสนาไปปฏิบัติตน จะเป็นสารคุณไม่น้อยนะ

คนมีศาสนา เช่นพุทธศาสนาที่มีประจำตน ครอบครัวย้ำเฝ้าเรือน ทุกสิ่งทุกอย่างจะเหมาะสมด้วยกัน การอยู่การกินใช้สอยไม่ฟุ้งเพื่อเห่อเหิมไม่เลอะๆ ไม่ตะกละตะกรามมูมมามอมแมม คนมีศาสนาย่อมมีการยับยั้งมีความพอดีประจำตน อะไรที่เป็น สิ่งเลอะเทอะประจำ กิจการการแสดงออกตั้งแต่ภายในถึงภายนอกนั้น เป็นเรื่องความสกปรกของกิเลสแทรกศาสนา ศาสนาแท้เราเป็นผู้รักษาอะไรที่ผิดที่ถูก เพราะเราต้องเป็นผู้รับผิดชอบเอง อย่างนั้นจึงถูกต้องกับผู้ที่รักษาศาสนา มีแต่ความเลอะๆ เทอะๆ ไม่มีกฎมีเกณฑ์อย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ นี่เอาศาสนามาสอนพี่น้องทั้งหลาย มันเลอะเทอะมานาน ดูแล้วดูเล่า

เราก็เป็นลูกชาวพุทธและเป็นคนไทยด้วยกัน สอนกันเพื่อความงามตามใจ เพื่อความสงบร่มเย็น จึงอดไม่ได้ทนไม่ได้ ต้องนำมาสอนเพื่อความดีงามที่รออยู่ในตัวของเราทุกคนนั้นแหละ ให้นำไปประพฤติปฏิบัติ อย่าเอาตามอำนาจของกิเลสพาแสดงโดยถ่ายเดียว จนกลายเป็นนิสัยสุรุ่ยสุร่ายเลอะๆ เทอะๆ ไปหมดในท่ามกลางแห่งลูกชาวพุทธเรา คือเมืองไทยนี้เป็นเมืองพุทธ มันก็เลอะๆ เทอะๆ ไปหมดนั่นแหละเลยใช้ไม่ได้ ขอให้คำนึงถึงหลักถึงเกณฑ์บ้าง ทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้ปฏิบัติเฉพาะอย่างยิ่งพระที่ท่านปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัยจริงๆ แล้วจะงามตามใจ สงบในตัวเอง อยู่คนเดียวในป่าในเขาก็มีความสงบร่มเย็น จิตใจมีแต่อรรณแต่ธรรมบำรุงรักษาอยู่ตลอดเวลา นั่นคือผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัย คือเป็นผู้ตามเสด็จศาสดาอยู่ตลอดเวลา

ความสวยงามก็เป็นขึ้นมาในใจที่รักษาอยู่นั้นแล กิจการอาการที่แสดงออกทุกด้านทุกทาง มีสติมีปัญหาสัมปชัญญะรอบอยู่ในตัว ความผิดพลาดย่อมมีน้อยและไม่มี นี่สำหรับผู้ตั้งใจปฏิบัติ แต่ผู้ปล่อยตัวไปตลอดๆ ผลแห่งความปล่อยตัวพาใครให้เลิศเลอพอที่จะคว้าศาสนาพุทธเราลง เอาศาสนาส่วนๆ ถานๆ เลอะๆ เทอะๆ นี้เข้ามาครองบ้านครองเมืองครองหัวใจ

เรา มันสมควรแล้วหรือให้นำไปพิจารณา เราหาของดีของดี ของชั่วมันเกิดจากการทำชั่ว รักชั่ว รักชั่วเสาะแสวงทางชั่ว จนเป็นนิสัยกลายเป็นคนชั่วทั้งคน ตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมาถึงวันหลับ ตั้งแต่เกิดถึงวันตาย ไม่เสาะแสวงหาความดีใส่ตนเลยทั้งๆ ที่เราเป็นผู้รับผิดชอบต่อตัวของเราตลอดมาตั้งแต่วันเกิดถึงวันตาย แต่กิริยาอาการที่จะรับผิดชอบ จะปฏิบัติตนเพื่อความเป็นคนดี สมกับที่เรารักตนนั้นจะไม่ค่อยมี มีแต่คอยตามกิเลสแล้วทำลายตัวเองไปโดยลำดับๆ ไม่สมควรแก่ชาวพุทธของเรา ขอให้พากันไปปฏิบัติ

พุทธศาสนานี้เป็นศาสนาของท่านผู้สิ้นกิเลส โลภวิหิงสา รู้แจ้งเห็นจริงโลก เห็นจริงทั้งโลก นอกโลกใน โลกผี โลกคน โลกเปรต โลกเทวบุตรเทวดาอินทร์พรหม อยู่ในข่ายแห่งความรู้แจ้งแทงทะลุของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ไม่ได้ไปคว่ำอย่างแปลกๆ ปЛОมๆ มาสอนสุมสี่สุมห้า พอที่ชาวพุทธของเราทั้งหลายฟังแล้วไม่สนใจ แล้วสักแต่ว่าฟังๆ เลยไม่ได้รับประโยชน์อะไรจากการฟัง ธรรมมีมากมีน้อยก็จับไปขังคุกไว้ในคัมภีร์ เอาคัมภีร์ขังคุกไว้ในห้องในหับ แต่ตัวกิเลสตัณหาตัวสร้างความทุกข์ความทรมานออกมาเพ่นพ่านๆ ในตัวชาวพุทธของเรามันไม่น่าดูน่าชมนะ

ให้มีกิริยาที่รักษาบ้างลูกชาวพุทธ ขอบเขตของฆราวาสที่จะทำความดีก็มี และรู้จักด้วยกันทุกคน สำหรับพระก็เหมือนกัน บวชมาแล้วให้ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติต่อหลักธรรมหลักวินัย อย่าบวชมาเพื่อความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม เพื่อยศเพื่อลาภ เพื่อความตะกละตะกรามอยากได้ชื่อได้เสียง ดิดิ้นยิ่งกว่าธรรม เอาธรรมเป็นเครื่องเหยียบขึ้น ให้กิเลสเหนือธรรม เหยียบหัวธรรมเหยียบหัวพระพุทธเจ้าลงไปโดยลำดับ ไม่ว่าในวัดในวานอกวัดนอกวาพระเณร วัดเลยกลายเป็นส้วมเป็นถ่าน พระเณรเลยกลายเป็นมูลเป็นคูเต็มอยู่ในส้วมในถ่านคือวัดแต่ละวัดๆ ไปหมด เราให้ชื่อให้นามว่าวัด แต่ไปดูแล้วมันเป็นส้วมเป็นถ่าน มีแต่ความสกปรกของพระของเณรที่อยู่ในนั้น ดูพระเณรเองก็เป็นมูลเป็นคูเต็มอยู่ในส้วมในถ่านของตัวเอง

คนอื่นที่เขารักใคร่ใกล้ชิดต่อธรรมมีความรักสงวนธรรมไปดูแล้ว เห็นแล้วดูไม่ได้ ดูพระดูเณรเหมือนดูมูลดูคู ดูวัดดูวาเหมือนดูส้วมดูถ่าน มันไม่ได้เหมือนดูวัดที่เป็นสถานที่ปลดปล่อยความยุ่งเหยิงวุ่นวายกองทุกข์ทั้งหลายออก เข้าสู่ความสงบภายในวัดในวา สำรวมจิตใจเป็นอารมณ์สงบอย่างนั้น มองเห็นพระเจ้าพระสงฆ์ก็นำเคารพบูชากราบไหว้เป็นขวัญตาขวัญใจ กลับไปบ้านแล้วก็ระลึกถึงความดีที่ได้พบได้เห็น กิริยาอาการของท่านที่แสดงออกโดยอรรถโดยธรรม ไม่ได้แสดงออกด้วยอำนาจของกิเลส เหมือนอย่างเราเต็มหัวอกมีแต่กิเลส ถ้าไปในวัดนั้นก็คือคลังกิเลส ไปในพระในเณรคือมูลคือคูเต็มอยู่ในวัดในวาไม่ได้นะ ขอให้ทุกๆ ท่านได้พิจารณา

พวกท่านทั้งหลายเราทั้งหลายถือพุทธศาสนาวันนี้ ได้คำนึงถึงพระพุทธเจ้าอย่างไรบ้าง หรือไม่ว่าเป็นศาสดาได้เพราะเหตุผลกลใดอะไร พระพุทธเจ้าของเราท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เสด็จออกทรงผนวช ทรงบำเพ็ญพระองค์อยู่สลบถึง ๓ หน อดพระกระยาหารถึง ๔๙ วัน ภาษาของเราเรียกว่าอดอาหาร ไม่นั่นจ้งหัน แต่เพื่อตรัสรู้ด้วยการอดอาหารโดยถ่ายเดียวจึงเป็นความผิดพลาดไป ที่นี้เมื่อพระองค์ทรงระลึกย้อนหลังได้ ในคราวที่พระราชบิดาพาเสด็จไป แรกนาขวัญ แต่ก่อนกษัตริย์ถือการทำนาเป็นสำคัญ ไปประทับอยู่ที่ร่มหัวใหญ่ ไปพิจารณาอานาปานสติ จิตใจสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นหมดในเวลานั้น เกิดความอัศจรรย์ตั้งแต่ทรงพระเยาว์

ที่นี้เมื่อเวลามาบำเพ็ญพระองค์อย่างแท้จริง แล้วก็มาปฏิบัติตามความรู้สึกธรรมดาไม่มีหลักมีเกณฑ์ ท่านก็ทรงอดพระกระยาหารเพื่อจะตรัสรู้ อดไปถึง ๔๙ วันไม่ได้ตรัสรู้ แล้วจึงย้อนมาเสวยพระกระยาหาร คืออดพระกระยาหาร ๔๙ วันฟังซินะ ธรรมดามันไม่ตายไปหมด เมืองไทยเราแล้วหรือ ต่างคนต่างอดถึง ๔๙ วัน เผาศพกันไม่หวาดไม่ไหวละวันหนึ่งๆ เผาศพพวกอดอาหารเพื่อตรัสรู้ธรรม บรรลุธรรม ด้วยการอดอาหารโดยไม่มีจิตตกวานาซึ่งเป็นทางถูกต้องดีงามแฝงอยู่บ้างเลยมันก็เป็นอย่างนั้น พระองค์จึงทรงระลึกหวนหลัง ถึงร่มหัวใหญ่ที่ประทับภาวนาด้วยอานาปานสติ จิตสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นมา

จึงได้ย้อนนั้นมาถือเป็นการมณเฑาะพาละที่นี้ แล้วก็หยุดการอดพระกระยาหารที่อดมา ๔๙ วัน มาประทับอยู่ที่ต้นโพธิ์ใหญ่ พอมาประทับที่นั่นนางสุชาดาเขาเอาข้าวมธุปายาส ๔๙ ขึ้นมาบูชา พอตีเขาไปเห็นพระพุทธเจ้าที่ประทับอยู่นั้นเขานึกว่าเทวดาองค์ใหญ่ เขาก็เลยเอาข้าวมธุปายาสไปถวายท่าน เทวดาองค์ใหญ่คือพระองค์ที่กำลังทรงบำเพ็ญอยู่นั้นแล พอได้รับพระกระยาหาร ๔๙ ขึ้นแล้ว ก็กลับระลึกไว้ในทางดำเนินเพื่อเป็นความถูกต้อง คือการภาวนา เจริญอานาปานสติ พอเจริญอานาปานสติในคืนวันนั้น นี่คือการบำเพ็ญถูกทางแล้วที่นี้ พวกอาหารก็เสวยในวันนั้น

ข้าวมธุปายาส ๔๙ ขึ้น นางสุชาดานำไปถวายต้นโพธิ์ใหญ่ พอตีพระองค์ประทับอยู่ที่นั่น ก็เหมือนอย่างว่ามีเทวดาองค์ใหญ่มารักษาต้นโพธิ์ที่นั่น ท่านรับอาหารเขาแล้วก็เสวยพระกระยาหารนั้น ที่นี้เจริญอานาปานสติ ทรงตั้งสัจจะอธิษฐานในสถานที่นั้น ที่ประทับภาวนาตั้งแต่นี้ต่อไปเราจะนั่งภาวนาในสถานที่นี้โดยเจริญอานาปานสติ เราจะถือที่นี้เป็นที่ตรัสรู้หนึ่ง เป็นที่ตายของเราหนึ่ง เราจะไม่ลุกจากที่นี้เลย พอตีโสทธิยพราหมณ์ก็นำหญ้าคามมา ๘ กำมือ มาวางเรียกราดให้พระองค์ประทับภาวนาที่นั่น พอตกคืนในวันนั้นแล้วท่านก็ทรงพิจารณาถูกทางละที่นี้ เป็นอันว่าถูกทาง เจริญอานาปานสติ

ท่านทรงตั้งสัจจะอธิษฐานว่าสถานที่นี้เป็นสถานที่ตรัสรู้ของเราหนึ่ง ถ้าไม่ได้ตรัสรู้ก็เป็นสถานที่ตายของเราหนึ่ง พระองค์ก็ทรงตั้งสัจจะอธิษฐานเจริญอานาปานสติ ถูกทาง ที่จะตรัสรู้เป็นศาสดาสอนโลกได้ พอเจริญถูกทาง ในปฐมยามเจริญอานาปานสติคือลมหายใจเข้าออก ๆ

นั่นท่านเรียกว่าอานาปานสติ กำหนดดูลมเข้าลมออกด้วยความมีสติในเวลานั้น เจริญอานาปานสติ พอปฐมยาม ยามเบื้องต้นก็ทรงบรรลุปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ทรงระลึกชาติย้อนหลังได้เคยตายมา เคยเกิดมาเป็นสัตว์เป็นบุคคล เป็นเปรตเป็นผี เป็นสัตว์นรกอเวจี เป็นเทวดา อินทร์พรหม มาภิกษุชาติ ทรงพิจารณาย้อนหลังในภพชาติของพระองค์ได้โดยตลอดทั่วถึง นี้ในปฐมยามเรียกว่าถูกต้องแล้ว เจริญอานาปานสติ ทรงพิจารณาดูรูปุพเพนิวาสชาติปางก่อนที่เคยเป็นมาอย่างไร ได้ตลอดทั่วถึง

พอมีชฌิมยามก็บรรลุดูรูปปาตญาณ ทรงพิจารณาเรื่องความเกิดความตายของสัตว์ทั้งหลาย ยิ่งมากยิ่งขึ้นกว่าภพชาติของพระองค์ที่เกิดมาภิกษุชาติ ทรงพิจารณาด้วยบุพเพนิวาสนั้นเสียอีกมากมาย พิจารณาว่าการตายการเกิดของเราที่ดี การเกิดการตายของสัตว์ทั้งหลายไม่มีประมาณนี้ก็ดี มีจำนวนมากนี้สาเหตุเป็นมาจากอะไร นั้น พระองค์ก็พิจารณาย้อนหลังถึงสาเหตุของมันที่ทำให้เกิดให้ตายนี้เป็นเพราะอะไร นี้มีชฌิมยาม ปุพเพนิวาสานุสสติญาณเป็นปฐมยาม บรรลุปุพเพนิวาสชาติที่เคยเกิดเคยตายมาภิกษุชาติได้ตลอดทั่วถึง พอมีชฌิมยามก็พิจารณาความเกิดความตายของสัตว์ ว่าเราเกิดเราตายเป็นอย่างนี้ สัตว์เกิดสัตว์ตายมีมากน้อยเพียงไร ทรงพิจารณา ดู บรรลุดูรูปปาตญาณในมัชฌิมยาม

ทรงพิจารณาความเกิดความตายนี้เคลื่อนโลกธาตุเลย มากแสนมากจนได้พิจารณาย้อนเข้ามาอีก ทั้งเราเองเป็นผู้เคยเกิดเคยตายจนนับภพนับชาติเจ้าของไม่หวาดไม่ไหว พร้อมทั้งสัตว์ทั้งหลายทั่วแดนโลกธาตุมีแต่หน้าทำหน้าที่เกิดตาย เกิดตายเหมือนกันทั้งหมด แล้วสาเหตุทั้งสองทั้งเขาเกิดเขาตาย เราเกิดเราตายนี้เป็นมาเพราะอะไร อะไรเป็นสาเหตุ พระองค์ก็พิจารณาปัจจยการ ที่เรียกว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา การเกิดการตายเป็นไปจากอวิชชา อวิชชาพาให้เกิดให้ตาย พิจารณาย้อนหน้าย้อนหลังไปนี่ละ นี้มีชฌิมยามพิจารณาความเกิด ความตายของสัตว์ทั้งหลายก็รู้ชัดเจน

พอรู้แล้วก็พิจารณาถึงต้นเหตุแห่งสัตว์ทั้งหลายที่เกิดตายทั้งเขาทั้งเราเป็นมาจากอะไร จึงได้พิจารณาปัจจยการ เรียกว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ทรงพิจารณาย้อนหน้าย้อนหลังก็บรรลุดูธรรม ถอดถอนอวิชชาซึ่งเป็นเชื้อแห่งภพพาสัตว์เกิดแก่เจ็บตายนี้ออกจากพระทัย ปัจฉิมยามแล้วนั้นนะ พอปัจฉิมยามก็ตรัสรู้ธรรมนี้ขึ้นมาในใจ มีชฌิมยามรู้ความเกิดตายของสัตว์ ปฐมยามรู้ความเกิดตายภพชาติของตัวเอง พอมีชฌิมยามก็รู้ความเกิดตายของสัตว์ ปัจฉิมยามก็พิจารณาเรื่องความเกิดตายทั้งสัตว์ทั้งเขาทั้งเรา เป็นสาเหตุมาจากอะไรจึงต้องเกิดต้องตายไม่หยุดไม่ถอย

แล้วคำว่าจิตนี้มีความสิ้นความสูญสลายไปอย่างไรไม่มี มีแต่การเสาะแสวงหาเกิดหาตาย อยู่ตลอดทั่วแดนโลกธาตุในบรรดาจิตวิญญาณทุกดวง ไม่มีจิตวิญญาณดวงใดเกิดตายไปแล้ว ไปสูญไม่มี มีแต่เกิดตายๆ เปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติไปสูงๆ ต่ำๆ ลุ่มๆ ดอนๆ ตามอำนาจแห่ง

กรรมของตน พิจารณาย้อนหน้าย้อนหลังก็เข้าถึงอวิชชา เป็นสาเหตุให้เกิดให้ตายอยู่ตรงนี้ พอเข้าถึงอวิชชาแล้วถอนอวิชชาขึ้นจากใจ ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาในวันเดือน ๖ เพ็ญนั้นละ ที่ว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้วันเดือน ๖ เพ็ญก็คือวันนั้นแหละ วันมาเสวยข้าวมธุปายาสของนางสุชาดา จากนั้นแล้วก็ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นั้นละพระพุทธเจ้า ท่านได้ตรัสรู้โดยมีเหตุมีผลของการดำเนิน ถูกทาง วันนั้นเป็นวันตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

คำว่าตรัสรู้ก็คือ โลกวิทู รู้แจ้งแทงทะลุหมด โลกสัตว์ โลกคน โลกเปรต โลกผี โลกเทว บุตรเทวดา โลกนรก ไปถึงสวรรค์ชั้นพรหมเป็นโลกสัตว์โลกอยู่ทั้งนั้นแหละ จนกระทั่ง พิจารณาถึงขั้น อวิชชาปุจฺจยา สงฺขารา ถอดถอนอวิชชาออกจากใจไม่มีเหลือ แล้วก็ตรัสรู้ ธรรมขึ้นมาในวันเดือน ๖ เพ็ญ นั้นละพระพุทธเจ้าทรงเป็นศาสดาของโลก เป็นเรื่องเล็กน้อย แล้วเหอ ขอให้นำไปพิจารณาเทียบเคียงกับตัวของเราเอง ซึ่งทำอะไรเพียงเหาะๆ แหะๆ ไม่จริงไม่จัง ที่มาเป็นศาสดาสอนพวกเราทุกวันนี้ก็ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า การดำเนินของ พระพุทธเจ้านั้นมีเหาะๆ แหะๆ ที่ตรงไหนพิจารณาซิ สลบไปถึง ๓ หนโน้นนะ ถ้าไม่พินก็ ต้องตาย นั้นละปฏิปทาของพระพุทธเจ้า จนได้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาจากแดนเดนนตายมาเป็น ศาสดาของเรา

จึงเป็นศาสนาของท่านผู้เป็นนักค้นคว้า ของท่านผู้มีความพากความเพียร มีความอด ความทน ทุกสิ่งทุกอย่างรวมอยู่กับพระพุทธเจ้าทั้งหมด ขึ้นชื่อว่าของดีของดีของวิเศษวิโส รวมอยู่กับการดำเนินของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ให้เรานำมาเป็นข้อคิดข้ออ่าน นำไปปฏิบัติแม้จะ ไม่ได้มากเหมือนพระพุทธเจ้า ก็ขอให้ได้แบบลูกศิษย์ที่มีครูมีอาจารย์สอน ได้เกาะท่านไปๆ การทำความดีอย่าลดละไม่ว่าประเภทใด การให้ทานมีมากมีน้อยให้ไป ออกไปข้างนอกเป็น วัตถุประสงค์หายาบ เข้ามาข้างในเป็นกุศลธรรมเป็นกุศลแก่ผู้ให้ไป วัตถุประสงค์หายาบไปเป็นประโยชน์ แก่ผู้อื่น ส่วนกุศลธรรมนั้นมาเป็นสมบัติของเราเองๆ นี่ละบุญเกิดขึ้นจากการให้ท่านเกิดอย่าง นี้

การรักษาศีลก็คือรักษาตัวของเราตัวคิกตัวคะนองตัวทำลายตัวเอง ด้วยความผิดพลาด ตลอดเวลา โดยการระมัดระวังรักษาไม่ทำสิ่งที่ป็นไฟเป็นไฟเป็นภัยต่อตัวเอง ทำแต่สิ่งที่ป็น ผลเป็นประโยชน์แก่ตัวเองโดยลำดับลำดับา ที่นี้การภาวนานี้เป็นการประมวลภพชาติของเราจะ เข้ามาจุดภาวนานี้ทั้งหมด บุญกุศลของเราเล็กน้อยเหมือนน้ำที่ไหลลงมาจากที่ต่างๆ เข้ามาสู่ แดนมหาสมุทร พอเข้าถึงน้ำมหาสมุทรแล้วเป็นอันเดียวกันหมด นี่การให้ทานมากน้อยก็ดี การรักษาศีลมาากน้อยหรือนานเท่าไรก็ดี มารวมอยู่ที่จิตตภาวนาซึ่งเป็นแหล่งน้ำมหาวิมุตติ มหานิพพาน เวลากุศลรวมเข้าๆ ก็จะมารวมลงในจิตตภาวนา นี่ละเป็นแดนแห่งความพ้นทุกข์ หรือแดนวิมุตติพระนิพพานจะอยู่แดนนี้

กุศลที่เราสร้างมามากน้อยไหลรวมเข้ามาจุดเดียวกัน พวงตัวของเราให้หลุดพ้นจากทุกข์ไปได้โดยไม่ต้องสงสัย เพราะเป็นความจริงที่จอมปราชญ์ศาสตราจารย์ได้สอนไว้แล้วทุกแห่ง ทุกมุมไม่พลาดไม่ผิด ให้นำไปประพฤติปฏิบัติ ใ้เรื่องราวบาปมีหรือไม่มี บุญมีหรือไม่มี นรกสวรรค์มีหรือไม่มี อย่าไปคิดให้เสียเวล่ำเวลา นี่เป็นกลอุบายของกิเลสลาภสัตว์โลกผู้โง่เขลาเบาปัญญาให้จมดิ่งลงไปสู่ความทุกข์หมั่นหันตทุกข์ตลอด ไม่มีคำว่าจะดึงขึ้นมาให้สู่ความสุข ความบรมสุข ไม่มี แต่ส่วนการกุศลผลบุญของเราที่ธรรมพระพุทเจ้าสอนไว้นี้ให้พากันดำเนิน ธรรมไม่หายไปไหนละ เพราะจิตไม่ตาย กุศลทั้งหลายที่เข้าสู่จิตนี้ไม่ตายสิ่งเหล่านั้นก็ไม่ตาย หนุนกันเข้าทุกเวล่ำเวลา หนุนไม่หยุดไม่ถอยมากเข้า ๆ ก็หลุดพ้นจากทุกข์โดยสิ้นเชิง เป็นบรมสุข ท่านผู้ถึงความพ้นทุกข์คือท่านไปเจอบรมสุขมา ที่นี้ธรรมชาติของจิตที่เข้าถึงบรมสุขนั้นเป็นธรรมชาติแล้วนั้น นั่นละจิตที่หลุดพ้นโดยสิ้นเชิงกลายเป็นจิตธรรมชาติ นิพพานเที่ยง อยู่กับจิตที่เป็นธรรมชาติ หรืออยู่กับจิตที่ว่าเป็นนิพพาน อยู่กับจิตที่บริสุทธิ์นั้นแหละ นี่ละการบำเพ็ญความดีงามของเรา จะมารวมอยู่ในนิพพานเที่ยง ในธรรมชาติ นิพพานเที่ยงอยู่ที่นี้ละ

บุญกุศลเรารวมลงในจุดนิพพานเที่ยงเป็นธรรมชาติ ความเกิดแก่เจ็บตาย กฎอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เข้าไม่ถึงเลย อันนี้หมดแล้ว นั่นละท่านเสวยบรมสุขเรียกว่านิพพานเที่ยงหรือว่า ธรรมชาติ ในหัวใจของผู้บำเพ็ญความดีงามทั้งหลาย คำสอนเหล่านี้เป็นคำสอนของท่านผู้เป็นจอมปราชญ์ฉลาดแหลมคม พาดำเนินมาแล้วจนถึงความพ้นทุกข์ แล้วนำเอาอุบายวิธีการต่าง ๆ ที่ถูกต้องดีงามนั้นมาสอนพวกเราทั้งหลาย ขอให้พากันนำไปยึดไปปฏิบัติ อย่าเห็นแก่ได้แก่กิน แก่หลับแก่นอน ริงนั้นแต่นี้ด้วยความลุกี้ลูลกอนไม่คำนึงถึงความตายที่อยู่กับเราทุกเวลา บทเวลาตายแล้วอะไรก็หมดความหมายไปหมด มันไม่หมดความหมายตั้งแต่จิตที่ครองร่างอยู่กับคนตาย

พอเจ้าของตายจิตดวงนี้จะถอนตัวออกไปเสวยกรรมดีกรรมชั่วตามเดิม กรรมดีกรรมชั่วนั้นสัตว์ทุกสัตว์มีด้วยกันทั้งหมด อะไรจะหนักหน่วงที่สุด มีน้ำหนักมากที่สุดในโลกธาตุนี้ ไม่มีอะไรมีน้ำหนักมากยิ่งกว่ากรรมดีกรรมชั่วนั้นให้จำเอาไว้ กรรมดีกรรมชั่วที่เราทำนี้จะกดตันไม้ ภูเขา ดินฟ้าอากาศไม่มากดจิตของเราลงสู่รอกเวจี แต่กรรมชั่วนั้นกดลงได้ไม่ต้องสงสัย ส่วนกรรมดีที่จะยกเราให้ไปสู่สุคติ โลกสวรรค์ พรหมโลก จนกระทั่งถึงนิพพานก็ไม่มีกรรมใด ยกได้นอกจากกรรมดีกุศลกรรมของเรา เพราะฉะนั้นกรรมนี้จึงหนักมาก ไม่มีกรรมใดที่จะมีอำนาจมากยิ่งกว่ากรรมที่ตนสร้างขึ้นมาทั้งดีและชั่ว ดีก็ส่งให้ถึงที่สุด ชั่วก็ส่งให้ถึงที่สุดแห่งความชั่วของมัน ให้พากันระวัง

เราเป็นผู้คอยรับเคราะห์รับกรรม ผลแห่งกรรมดีกรรมชั่วที่จะทำจากการกระทำดีชั่วของตน ให้พากันระมัดระวัง อย่าทำสุ่มสี่สุ่มห้า ทำแบบสนุกสนานรื่นเริงบันเทิงดังที่เขาออก

หนังสือพิมพ์ถือแก้วเหล้าเบียร์ เรอ เขาออกหนังสือพิมพ์ยืนจังก้าอยู่ที่หน้าหนังสือพิมพ์ถ่าย สะแตกเหล้าอยู่กลางแจ้งให้เขาถ่ายภาพ ขายน้าอย่างหาประมาณไม่ได้ เราเห็นแล้วยังสะตูด ใจ โถ เวลามันชั่วมันหน้าด้านถึงขนาดนี้ไม่อายใครเลย ดูที่เขาถ่ายภาพอย่างนั้นมันสะตูดใจ อย่างแรง โห กรรมชั่วนี้เวลามันหนาแน่นเข้ามามันไม่ได้อายใครนะ มันยังอยากจะให้คนเห็น ทั้งโลกเสียด้วยว่าสะแตกสุรา กินอย่างอื่นก็ค้อยยังชั่ว นี่กินความชั่วความเลวทราตต่อหน้า ประชาชนให้เขาออกทางหนังสือพิมพ์เลวที่สุด ใครอยู่ในเมืองไทยเรามีไหม สกุลไหนที่สะแตก เหล้าแล้วไปให้เขายืนถ่ายภาพนั้นนะ มันเลวที่สุดนะ เกิดอยู่ในเมืองไทยนี่ก็เป็นเมืองที่เลวที่สุดในบุคคลคนนั้น สกุลไทยประเภทนั้นเลวที่สุด อย่าให้มีในคนไทยในสกุลไทยของเรา เพราะ เลวที่สุด

ขอให้พากันสร้างคุณงามความดี ถ่ายไม่ถ่ายก็ช่างเถอะภาพนั้นนะ ความดีไม่มีที่แจ้งที่ลับ อกาลิโกให้ผลตลอดเวลา ให้พากันสร้าง ที่แจ้งที่ลับไม่มี การสร้างดีได้ดี การสร้างความชั่ว ได้ชั่ว อกาลิโกให้ผลเสมอกัน ให้ยึดอันนี้ไว้เป็นหลักเกณฑ์ เราจะมีที่ยึดที่เกาะ จิตดวงนี้เวลานี้ ก็ยึดลมหายใจของตัวเอง เพราะยังมีลมหายใจ มีอาหารเครื่องปรนปรือมาหล่อเลี้ยงตั้งแต่วัน เกิดจนกระทั่งบัดนี้ ก็ยังต้องการอาหารเครื่องหล่อเลี้ยงและลมหายใจพุงกันไป พอถึงขั้นมัน สุดขีดสุดแดนหาที่พึ่งไม่ได้แล้ว จิตนี้จะพึ่งอะไร จะพึ่งธาตุขันธ์มันก็แตก พึ่งลมหายใจมันก็ ขาด ที่นี้จะพึ่งอะไร นี่ละบุญดีชั่วอยู่ตรงนี้ ถ้าใครมีความชั่วมันจะพันกันเข้าไปเลย ถ้าใครมี ความดีก็เกาะบีบติดเลย ไปตรงนี้ละ

ที่จะเป็นที่พึ่งของเราทั้งหลายอย่างแท้จริงแบบตายใจได้ คือให้พากันสร้างบุญเพื่อเป็นที่เกาะที่แมนยำ อย่าพากันไปสร้างบาป จะเกาะแต่ไฟแต่ไฟเผาไหม้ตลอดไปทุกภพทุกชาติ หาที่จิตจางว่างเปล่าจากความทุกข์ทั้งหลายไม่มีเลย ไม่เป็นสิ่งที่สัตว์โลกของเราเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวพุทธ จะพึ่งปรารถนาในสิ่งเช่นนั้น ให้พากันสร้างแต่ความดีงาม เอ้า ทุกข์ก็ทุกข์ ยากลำบาก เอ้า ยากลำบาก ทั้งกินทั้งทานอย่าเสียดาย ใครมีความตระหนี่ถี่เหนียวเสียดาย ถ้า จะเอาไปทำบุญให้ทานเสียดาย ถ้าจะเอามาใส่พุงเจ้าของซึ่งมันกำลังเนาเฟะนี้ มีเท่าไรกว้านเข้า มา ดีไม่ดีเอาเหล้ามาสะแตกเข้าอีก ก็ยิ่งเลวลงไปอีกคนประเภทนั้นใช้ไม่ได้ อย่าให้มีในสกุล ชาติไทยของเราไอ้เรื่องเหล้าเรื่องยา ให้มันมีคนดีติดเมืองไทยบ้าง อย่าให้มีแต่คนเลวร้ายเต็ม เมืองไทย มองดูมีแต่ขวดเหล้าเต็มตัว ความดีงามไม่เห็นติดตัว มันดีที่ไหนคนเรา ให้พากัน ระวัง

วันนี้ว่าจะไม่เทศน์อะไรมากนักก็ได้เทศน์ เพราะความสงสารไม่ใช่อะไร ที่เราสอนโลก เวลานี้สอนด้วยความสงสาร เราไม่เอาอะไร หมด พุดให้ชัดเจน ตั้งแต่การปฏิบัติความดีงามมา เฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่วันบวชสร้างแต่ความดีงาม เป็นเครื่องปลื้มอกปลื้มใจมาตลอด

จนกระทั่งถึงเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้วตามความมุ่งหมาย ก็ก้าวขึ้นสู่เวทีพัดกับกิเลส ตัวสร้าง
ภพสร้างชาติ ให้ขาดสะบั้นลงจากใจ ไม่มีอะไรเหลือ ใจว่างเปล่าหมด

สฤณโต โลกั อเวกขสสุ โมฆราช สทา สโต
อตตานุทิกฺกุฐิ อุหจฺจ เหว มจฺจตุตโร สียา
เอว โลกั อเวกขนฺต มจฺจราชา น ปสฺสตี

ดูก่อนโมฆราช เธอจึงเป็นผู้มีสติทุกเมื่อ พิจารณาโลกให้เป็นของสูญเปล่า ว่างเปล่า
ถอนอรรถานุกิฐิที่ถือว่าเขาว่าเราซึ่งเป็นเหมือนก้างขวางคอนั้นออก แล้วจะพึงข้ามพ้นพญา
มัจจุราชไปเสียได้ พญามัจจุราชจะตามไม่ทันผู้พิจารณาโลกเป็นของสูญเปล่าอย่างนี้ นี่คือ
พระพุทธเจ้าสอนมาเฉพาะโมฆราชคนที่ ๑๖ ซึ่งจะได้ตรัสรู้อยู่ในไม่ช้า ก็ได้บรรลุนิพพานขึ้นมา
ธรรมประเภทนี้ขอให้เป็นขั้นที่ใจ เราจะไปเป็นโมฆราชกันหมดเลย เพราะธรรมประเภทนี้เป็น
ธรรมอันเดียวกัน พระโมฆราชองค์เดียวเป็นขึ้นมา ใครเป็นขึ้นมาก็เป็นแบบพระโมฆราชพัน
ทุกข์ไปด้วยกันหมด ให้พากันบำเพ็ญให้มีในจิตใจของเรา

การเทศนาว่าการนี้เราสอนด้วยความเมตตาสงสารบรรดาพี่น้องทั้งหลาย เพราะเราได้
บำเพ็ญมาเต็มเม็ดเต็มหน่วย จนหาที่ต้องติไม่ได้ในความเพียรของตน เพราะเป็นนิสัยที่ขาด
โผนโจนทะยานเอาจริงเอาจังด้วย ยิ่งเวลาไปฟังธรรมพ่อแม่ครูจารย์มันเข้าถึงใจแล้วนี้
ก็มาตัดสินกันเองในเวลาเดิน จากที่ฟังธรรมไปยังไม่ถึงที่พักคือกุฏิเลย นี่ว่ายังไง วันนี้ฟังเทศน์
อย่างสมใจถึงที่สุดแห่งความตั้งใจของเราไม่มีอะไรบกพร่อง ได้ฟังแล้วอย่างสมใจ ที่นี้เราจะ
ปฏิบัติด้วยังไร ทางนั้นตอบขึ้นมาทันทีภายในใจต้องตายเท่านั้น ไม่ตายให้รู้ ให้ได้มรรคผล
นิพพาน ให้ได้เป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ ขึ้นทันทีเลย คือมันถึงใจจากธรรมของพ่อแม่ครูจารย์
มัน

การปฏิบัติก็ถึงธรรมเหมือนกัน ชัดกันเลย ไม่ได้ต้องติเจ้าของว่ามีความซึ้งเกียจซึ้งคร้าน
ท้อแท้อ่อนแอที่ไหน ถึงตะเกียกตะกายก็ตื่นตะเกียกตะกายด้วยความอยากจะหลุดพ้นไม่ใช่ตื่น
เพื่อความจมอยู่ในนรกอเวจีด้วยความซึ้งเกียจซึ้งคร้าน บินเข้าไปๆ สุดท้ายจิตก็ค่อยเจริญรุ่งเรือง
ขึ้นมาๆ ตั้งหลักตั้งฐานได้ตั้งแต่สมณะคือความสงบใจ เข้าสู่สมาธิคือความแน่วหนามั่นคงของ
ใจ ก้าวออกทางด้านวิปัสสนา พิจารณาแยกแยะทั่วแดนโลกธาตุขาดสะบั้นไปจากใจหมด ไม่มี
อะไรเหลือเลย จำครอบโลกธาตุ จิตดวงพันทุกข์พันกิเลสแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่จะมาปิดบัง ตั้งแต่
นั้นมาก็ผาสุกเย็นใจ บรมสุขไม่ต้องถาม นิพพานไม่ต้องถาม

ถึงขั้นนิพพานแล้ว ไม่ว่าจะใครได้บรรดาพระอรหันต์พอถึงนั้นแล้วสนทิกุฎฐิโกครั้งสุดท้าย
รู้ผลงานของตนครั้งสุดท้ายประกาศปางขึ้นมาเลย นั้นละนิพพานอยู่ที่ไหน ก็อยู่กับผู้สิ้นกิเลส
กิเลสนั้นแลขัดขวางมรรคผลนิพพาน กิดขวางไม่ให้ก้าวเดินไปถึงมรรคผลนิพพานได้ พอฟาด
อันนี้ขาดสะบั้นลงไปจากจิตใจแล้ว มรรคผลนิพพานอยู่กับหัวใจดวงนั้น ธรรมกับใจเป็นอัน

เดียวกันแล้วถามหาหนีพพานที่ไหน มันก็รู้ขึ้นมาเอง เพราะฉะนั้นขอให้ทุก ๆ ท่านได้ปฏิบัติตน การสั่งสอนนี้สั่งสอนด้วยความสงสารทางด้านจิตใจ ทางสมบัติเงินทองข้าวของ ความเป็นอยู่พว วาย ท่านทั้งหลายเข้าใจในการสร้างตัวและเลี้ยงตัวมาตลอดตั้งแต่ลูกเต้าหลานเหลน ปู่ย่าตา ยาย พ่อแม่เลี้ยงดู เราก็อุตสาหะพยายามขวนขวายมาได้ พอเลี้ยงตัวเราถึงอัฐภาพมีวัยขนาดนี้ แต่การเลี้ยงใจด้วยอรรถด้วยธรรมนี้ไม่ค่อยมีใครสอน จึงต้องเอาธรรมนี้ไปหล่อเลี้ยงจิตใจ ให้ ประพฤติปฏิบัติให้ดี

ภายนอกเราก็มีพ่อเป็นพ่อไป ภายในขอให้มีธรรมเป็นเครื่องอบอุ่นเถิด อยู่ที่ไหนตายที่ ไหนไม่วิตกวิจารณ์ ยิ่งผู้บริสุทธิ์วิมุตติพระนิพพานแล้วความเป็นกับความตายมีน้ำหนักเท่ากัน ไม่มีอะไรเป็นอารมณ์ หากจะแยกมาเป็นอารมณ์ก็ เวลามีชีวิตอยู่นี้ได้ทำประโยชน์ให้โลกตาม สมควร แต่ถ้าตายไปเสียก็ไม่ได้ทำประโยชน์ด้วยกิริยาอย่างนี้ อย่างนี้จึงแยกความเป็นอยู่เพื่อ ทำประโยชน์ให้โลกมีน้ำหนักมากกว่าความตายไป การสอนโลกก็สอนอย่างนี้เหมือนกัน เราไม่ เคยเป็นห่วงเป็นใยกับความเป็นความตายของเรา ขาดสะบั้นลงตั้งแต่วันตัดสินใจกับกิเลสขาด สะบั้นลงไป แล้วใจก็เป็นอิสระครอบโลกธาตุด้วยความสว่างไสว จึงไม่มีอะไรที่จะวิตกวิจารณ์ กับตัวเอง นอกจากเป็นความวิตกวิจารณ์สงสารโลกเท่านั้น

เห็นหน้าคนใดผู้หญิงผู้ชายมันหากมีความเมตตาอยู่ในจิต มีอะไรมาไม่ได้จิตดวงนี้ เช่น วัตถุไทยทานมีมากน้อยกวาดออกหมด เพื่อสงเคราะห์ที่นั่นสงเคราะห์ที่นี่ ส่วนที่จะเก็บไว้ เพื่อตัวเองไม่มีในจิตใจ นี่ละตัวกิเลสคือตัวตระหนี่ หมด ตัวเมตตาสงสารกวาดต้อนออกหมด ไม่มีอะไรเหลือเลย ที่นี้โลกเย็น ได้รับการสงเคราะห์สงหาจากท่านผู้ใด ไม่ต้องถามโคตรถาม แซ่กันละ คนเรารู้ว่าใครมีคุณต่อเราให้ความสุขแก่เรา มันจะยิ้มขึ้นภายในใจทันที ให้พากันจำ เอานะ วันนี้เทศน์เพียงเท่านี้ ก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ขันธแก่กาลเวลา ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ บรรดาท่านทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

รับชมรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และทางสถานีวิทยุเสียงธรรม FM103.25MHz พร้อมเครือข่ายทั่วประเทศ